

УХВАЛЕНІ ТЕКСТИ

P9_TA(2021)0515

Ситуація на кордоні України і на окупованих Росією територіях України

Резолюція Європейського парламенту від 16 грудня 2021 року про ситуацію на кордоні України і на окупованих Росією територіях України (2021/3010(RSP))

Європейський парламент,

- беручи до уваги попередні резолюції та доповіді про Україну та Росію,
- беручи до уваги Статут ООН, Конвенцію ООН з морського права, Загальну декларацію прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права та Конвенцію Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод,
- беручи до уваги Гельсінський заключний акт від 1 серпня 1975 року та його подальші документи,
- беручи до уваги Паризьку хартію для нової Європи від 19—21 листопада 1990 року,
- беручи до уваги Мінський меморандум від 19 вересня 2014 року та пакет заходів щодо впровадження Мінських угод, ухвалений і підписаний у Мінську 12 лютого 2015 року та в цілому схвалений резолюцією Ради Безпеки ООН 2202 (2015) від 17 лютого 2015 року.
- беручи до уваги Угоду про асоціацію між Європейським Союзом і державами-членами ЄС, з однієї сторони, та Україною, з іншої сторони, і, зокрема, розділ II щодо політичного діалогу та конвергенції у сфері зовнішньої та безпекової політики¹,
- беручи до уваги перший діалог між Україною та ЄС про кібербезпеку, який відбувся 3 червня 2021 року,
- беручи до уваги Хартію стратегічного партнерства США — Україна, підписану 10 листопада 2021 року державним секретарем США Ентоні Блінкеном і міністром закордонних справ України Дмитром Кулебою,
- беручи до уваги заяву верховного представника з питань закордонних справ і політики безпеки Жозепа Борреля після засідання Ради міністрів закордонних

¹ ОВ L 161, 29.5.2014, с. 3.

- справ 13 грудня 2021 року щодо того, що будь-яка агресія проти України матиме політичні наслідки та Росії доведеться заплатити за неї високу економічну ціну,
- беручи до уваги заяву Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга від 30 листопада 2021 року, зроблену після зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО,
 - беручи до уваги заяву міністрів закордонних справ країн «Великої сімки» (G7) від 12 грудня 2021 року щодо Росії та України,
 - беручи до уваги спільну заяву Президента України Володимира Зеленського, Голови Європейської ради Шарля Мішеля та Голови Європейської комісії Урсули фон дер Ляєн від 12 жовтня 2021 року, зроблену після 23-го саміту Україна — ЄС,
 - беручи до уваги резолюцію Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 2021 року «Проблема мілітаризації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь (Україна), а також частин Чорного і Азовського морів».
 - беручи до уваги Будапештський меморандум про гарантії безпеки від 5 грудня 1994 року,
 - беручи до уваги політику ЄС у відповідь на кризу в Україні, включаючи запроваджені ЄС обмежувальні заходи, які в силі з 2014 року,
 - беручи до уваги частини 2 і 4 статті 132 Регламенту ЄП,
- A. оскільки відповідно до Статуту ООН і принципів міжнародного права усі держави «повинні утримуватися у своїх міжнародних відносинах від загрози або застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави»;
- B. оскільки на тлі кризи на кордоні між ЄС і Білоруссю Російська Федерація постійно збільшувала військову присутність уздовж кордонів України, дислокувавши там наразі загалом близько 100 000 військових, а також в Донецькій і Луганській областях України, які на даний момент окуповані силами, підтримуваними Росією, і значно збільшила масштаб своєї військової діяльності в окупованому Криму, а також у басейні Чорного моря; оскільки нарощування військового потенціалу було підтверджено нещодавніми знімками комерційних супутників; оскільки нещодавне нарощування потенціалу здається значнішим, ніж попереднє нарощування військових сил навесні цього року;
- C. оскільки у доповідях розвідки США зазначено, що до початку 2022 року Росія могла б цього разу розгорнути війська чисельністю до 175 000 осіб; оскільки ці наступальні дії можна інтерпретувати або як підготовку до наступальної агресії на багатьох фронтах, або у якості загрози використання сили проти сусідньої України з метою порушення її суверенітету і політичної незалежності, що суперечить міжнародним зобов'язанням Російської Федерації; оскільки Олександр Лукашенко оголосив про повномасштабну підтримку Росії у разі воєнних дій проти України;
- D. оскільки нещодавні військові маневри російських військ поблизу кордону України супроводжувалися активізацією втручання і дезінформаційними кампаніями з боку російських довірених особи ЗМІ в ЄС, Україні та самій Росії;

оскільки такі гібридні тактики включали зростання обсягу матеріалів, що очорняють НАТО і Україну, спроби приписати НАТО й Україні вину за майбутню потенційну російську воєнну ескалацію поширення оманливих наративів, в тому числі особисто з боку президента Путіна і попереднього президента Медведєва;

- Е. оскільки з ухвалення Мінських угод минуло понад шість років і понад сім років з моменту незаконної анексії Російською Федерацією Кримського півострова і початку війни в Україні, яку веде Росія; оскільки протягом поточного конфлікту загинуло понад 14 000 людей; оскільки конфлікт призвів до того, що близько двох мільйонів осіб стали внутрішньо переміщеними особами (ВПО); оскільки добробут населення підконтрольних Росії й анексованих територій України і прилеглих регіонів й надалі зазнає негативного впливу; оскільки Росія є стороною цього конфлікту і, відповідно, не може вдавати з себе посередника;
- Ф. оскільки впровадження пакету заходів щодо виконання Мінських угод від лютого 2015 року було сильно загальмовано, особливо через односторонні заходи, здійснені Російською Федерацією всупереч взятим на себе зобов'язанням за угодами;
- Г. оскільки з 2014 року повідомлялося про присутність співробітників російської приватної військової компанії «Група Вагнера» разом із проросійськими сепаратистами в східній Україні, яких на початку нараховували близько 250 осіб, а наразі — близько 2 500 осіб;
- Н. оскільки в останній доповіді Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, опублікованій 1 грудня 2021 року, зазначається ескалація ворожості в зоні конфлікту на Донбасі, зростання жертв серед цивільного українського населення та пошкодження інфраструктури; оскільки у звіті також зазначено, що суди в самопроголошених республіках Донбасу продовжують виносити вироки цивільним мешканцям за злочини, пов'язані з конфліктом, за відсутності справедливого судового розгляду;
- І. оскільки на окупованих Росією територіях України в Донецькій і Луганській областях існує понад 160 незаконних в'язниць, де з початку конфлікту протиправно перебувають у полоні та піддаються тортурам і нелюдському поводженню понад 3 000 осіб;
- Л. оскільки Росія продовжує порушувати режим припинення вогню на Донбасі, здійснивши 2 346 обстрілів українських позицій, унаслідок чого загинуло 65 українських солдатів і 261 отримав поранення, зокрема 29 військовослужбовців Збройних сил України, убитих снайперами в період з 27 липня 2020 року по 2 грудня 2021 року;
- К. оскільки в квітні 2021 року Міністерство оборони Росії в односторонньому порядку закрило акваторію Керченської протоки для некомерційних суден з інших країн, тим самим перешкоджаючи вільному переміщенню кораблів в Азовське море та з нього; оскільки, хоча Росія оголосила про скасування обмежень у жовтні 2021 року, вони досі діють; оскільки ці перешкоди мають негативні наслідки для українських портів в Азовському морі та для міжнародних морських транзитів у Чорному морі;

- L. оскільки 15 листопада 2021 року президент Росії Путін підписав указ про спрощені правила торгівлі, які дозволять постачати товари до та з тимчасово невідконтрольних уряду територій у Донецькій і Луганській областях України;
- M. оскільки Хартія стратегічного партнерства США — Україна, підписана 10 листопада 2021 року, передбачає, що Сполучені Штати та Україна мають намір продовжити низку істотних заходів для запобігання зовнішній прямій і гібридній агресії проти України та притягнути Росію до відповідальності за таку агресію й порушення міжнародного права;
- N. оскільки 1 грудня 2021 року президент Путін вимагав від НАТО юридично обов'язкових гарантій непроведення жодного подальшого розширення на схід; оскільки 30 листопада 2021 року після зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг стосовно потенційного членства України в НАТО заявив, що Росія «не має права вето, не має права втручатися в цей процес»;
1. підтримує незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів; знову заявляє про свою рішучу підтримку політики ЄС щодо невизнання незаконної анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя; засуджує пряму та опосередковану участь Росії у збройному конфлікті на сході України, а також постійні порушення прав людини, здійснювані на цих територіях та в анексованому Криму;
 2. засуджує нинішнє велике нарощування дислокованих уздовж кордону з Україною збройних сил Росії і відкидає будь-які виправдання цього з боку Росії; нагадує, що це вже другий подібний випадок цього року; підкреслює, що це нарощування військового потенціалу Росії супроводжується стрімким зростанням войовничої риторики з боку Росії;
 3. вимагає, щоб Російська Федерація негайно і повністю вивела свої збройні сили, перестала погрожувати територіальній цілісності України, що має дестабілізуючий ефект на весь регіон та за його межами, припинила всі заходи, які надалі загострюють конфлікт, та здійснила деескалацію напруженості відповідно до своїх міжнародних зобов'язань; наголошує на необхідності мирного політичного вирішення конфлікту;
 4. підкреслює, що нарощування російського військового потенціалу також становить загрозу загальному миру, стабільності та безпеці Європи, і закликає Росію дотримуватися своїх міжнародних зобов'язань, зокрема принципів і зобов'язань Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) про прозорість воєнних дій, включаючи Віденський документ; також спонукає Росію виконувати свої зобов'язання згідно з Конвенцією ООН з морського права та гарантувати свободу судноплавства й транзитного проходу через міжнародну Керченську протоку до портів Азовського моря;
 5. серйозно стурбований неперервною мілітаризацією регіону Азовського, Чорного та Балтійського морів, зокрема мілітаризацією Калінінградської області та незаконно окупованого Криму, включаючи розвиток спроможності Російської Федерації у сфері обмеження і заборони доступу і маневру (A2/AD), які передбачають використання нового зенітно-ракетного комплексу С-400 і

безпрецедентне нарощування звичайних збройних сил, а також підготовку до можливого застосування ядерної зброї;

6. висловлює свою солідарність з народом України, який з 2014 року сильно страждає від війни, що супроводжувалася важкою економічною кризою, і який зараз живе під загрозою повномасштабного військового наступу, що представляє небезпеку для життя всіх громадян України;
7. знову наголошує, що діалог ЄС і України з питань безпеки має бути амбітним і сприяти узгодженій оцінці проблем безпеки на місцях; наголошує, що дружнім державам слід посилити воєнну підтримку України та надати їй більше оборонних озброєнь відповідно до статті 51 Статуту ООН, яка дозволяє індивідуальну та колективну самооборону; вітає рішення, ухвалене Радою ЄС 2 грудня 2021 року, надати Україні пакет у розмірі 31 мільйона євро в рамках Європейського інструменту підтримки миру (EPF) для сприяння зміцненню стійкості та оборонного потенціалу; зазначає, що потенційна майбутня участь України в проєктах Програми постійного структурованого співробітництва (PESCO) суттєво покращить національну обороноздатність України згідно із передовими методами і стандартами ЄС, як зазначено в Угоді про асоціацію;
8. підкреслює, що постійне нарощування російського військового потенціалу на кордоні з Україною є інструментом для отримання політичних поступок від Заходу за рахунок України; підкреслює, що вибір будь-якою країною альянсу не повинен бути предметом схвалення третьої країни, і тому відкидає будь-які спроби Росії включити деякі країни до своєї «сфери впливу» і таким чином визначити їхнє майбутнє; нагадує, що дії, спрямовані на пошук компромісу або умиротворення з боку Заходу сприйматимуться російською стороною як слабкість і лише підштовхуватимуть її до подальшої ескалації своїх агресивних дій;
9. підкреслює, що нарощування російського військового потенціалу також є складовою масштабнішої стратегії, яка також включає елементи гібридної війни, яку Росія веде проти Європейського Союзу та його партнерів-однорумців, спричиняючи хаос і безладдя в сусідніх країнах, поблизу її кордонів і всередині Європейського Союзу; повторно зазначає, що Росія використовує поєднання загроз, таких як військова, цифрова, енергетична і дезінформаційна загрози, використовуючи у власних інтересах відкриту систему ЄС, щоб послабити його; вважає, що ЄС має усвідомлювати власну вразливість і вразливість своїх сусідніх партнерів, а також зміцнювати стійкість, щоб мати можливість ефективно протистояти будь-яким гібридним атакам і покращити співпрацю з партнерами, зокрема щодо боротьби з дезінформацією, а також шляхом посилення сил і засобів, спрямованих на мирне вирішення конфліктів, звертаючи особливу увагу на становище жінок та вразливих груп населення у зонах конфлікту;
10. підкреслює, що Європейський Союз має бути готовим оголосити Російській Федерації дуже суворе попередження, що ворожі воєнні дії будуть не лише неприйнятними, але й дорого коштуватимуть в економічному і політичному плані; вітає нещодавні заяви міністрів закордонних справ країн ЄС та «Великої сімки» (G7), які висловлюють рішучу підтримку скоординованих міжнародних заходів проти потенційної військової агресії Російської Федерації проти України;
11. спонукає заступника Голови Європейської комісії / верховного представника Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки

забезпечити, щоб Рада ЄС була поінформована щодо воєнних дій Російської Федерації та була готовою швидко погодити подальші спільні дії, зокрема ухвалення суворих економічних і фінансових санкцій у тісній узгодженості зі Сполученими Штатами, НАТО та іншими партнерами, щоб протистояти безпосереднім і достовірним загрозам з боку Росії, а не чекати на ще одне вторгнення і не встигнути вжити заходів; підкреслює необхідність єдиного підходу до стримування з боку ЄС та його партнерів; підкреслює, що всі дії слід здійснювати узгоджено з Україною;

12. наголошує, що у новий пакет санкцій слід включати вищий російський офіцерський склад і командувачів, які беруть участь у плануванні можливого вторгнення, а також найближче оточення й олігархів, наближених до президента Росії та їхніх сімей; вимагає, щоб такі санкції включали замороження фінансових і фізичних активів у ЄС, заборону на поїздки та виключення Росії з платіжної системи SWIFT, тим самим виключаючи російські компанії з міжнародного фінансового ринку та унеможливаючи купівлю російського державного боргу на первинних і вторинних ринках, а також щоб ці санкції були націлені на важливі сектори російської економіки та зрив фінансування розвідувальних служб і збройних сил;
13. наголошує, що у разі нападу Росії на Україну першим і негайним планом дій ЄС має бути скасування всіх можливостей для подорожей та безвізового режиму для власників російських дипломатичних паспортів, за винятком акредитованих дипломатів;
14. вимагає від ЄС вжити термінових і суттєвих кроків для зменшення залежності від імпорту російських енергоносіїв і просить, щоб ЄС проявив потужнішу енергетичну солідарність з Україною, відповідно до Угоди про асоціацію шляхом посилення взаємосполучення енергетичних інфраструктур; відповідно спонукає інститути ЄС та всі держави-члени ЄС переконатися, що газопровід «Північний потік-2» не буде введений в експлуатацію незалежно від того, чи відповідатиме він у певний момент положенням газової директиви ЄС¹; знову висловлює свою довгострокову принципову стурбованість з приводу політичних, економічних та безпекових ризиків, пов'язаних з проєктом «Північний потік-2»; підкреслює необхідність припинити будівництво суперечливих атомних електростанцій, побудованих «Росатомом»;
15. підкреслює, що державам-членам ЄС слід забезпечити, щоб вони перестали бути ареною, сприятливою для російських статків та інвестицій незрозумілого походження, в тому числі шляхом створення Глобального механізму антикорупційних санкцій, а також послідовного впровадження та виконання існуючих директив про боротьбу з відмиванням грошей; закликає Європейську комісію та Раду ЄС збільшити зусилля щодо обмеження стратегічних інвестицій Кремля в ЄС з метою диверсії, підризу демократичних процесів й установ та поширення корупції, а також втілити більшу прозорість, особливо щодо коштів, які зберігаються на депозитних рахунках або витрачаються в ЄС російською елітою;

¹ Директива 2009/73/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 13 липня 2009 року про загальні правила внутрішнього ринку природного газу, якою скасовано Директиву 2003/55/ЄС (ОВ L 211, 14.8.2009, с. 94).

16. наголошує на важливості вживання рішучих заходів, щоб утримати Росію від уникнення існуючих санкцій ЄС; вважає, що з цією метою ЄС слід переглянути та оновити свої чинні регламенти задля ліквідації численних лазівок, щоб зробити санкції більш ефективними та змусити Росію справді платити вищу ціну за свої ворожі дії;
17. закликає Європейську раду на засіданні 16 грудня 2021 року обговорити та ретельно оцінити будь-які можливі реакції на загрози європейській безпеці з боку Російської Федерації та продовжити попередні дискусії про всеосяжну стратегію ЄС щодо Росії; закликає ЄС та європейських партнерів обговорити довгострокові плани європейської безпеки щоб разом вирішувати питання, пов'язані з майбутніми воєнними загрозами на континенті; висловлює стурбованість у зв'язку з поточним руйнуванням основоположних принципів міжнародної безпеки та архітектури контролю над озброєннями, які зазнавали маніпуляцій і неодноразових порушень з боку Росії; у зв'язку з цим закликає Європейську раду та Європейську комісію в «Стратегічному компасі» ЄС відповідно оцінити Росію як основну загрозу європейському континенту, що вже було зазначено у звіті аналітичної групи експертів НАТО;
18. закликає Російську Федерацію припинити вживати односторонніх заходів, які суперечать зобов'язанням за Мінськими угодами, перешкоджають їх подальшому виконанню, загострюють конфлікт на сході України та викликають сумніви на міжнародному рівні щодо політичної волі та здатності Російської Федерації виконувати свої зобов'язання;
19. закликає Росію та сепаратистів, підтримуваних Росією, дотримуватися угоди про припинення вогню; закликає Росію конструктивно брати участь у зустрічах у «нормандському форматі» та роботі Тристоронньої контактної групи і виконувати свої міжнародні зобов'язання, зокрема, за Мінськими угодами та Конвенцією ООН з морського права; закликає негайно звільнити всіх незаконно затриманих та ув'язнених громадян України; закликає Раду ЄС також розширити обсяг своїх санкцій, щоб охопити «паспортизацію», організацію незаконних виборів у Криму та рішення про залучення жителів невідконтрольованих уряду територій Донецької та Луганської областей України до виборів до Державної Думи у вересні 2021 року, а також підвищити ціну, яку Росія платить за блокування впровадження Мінських угод і переговорів у «нормандському форматі»; просить Міжнародний кримінальний суд розслідувати злочини, скоєні російською стороною та її довіреними особами на Кримському півострові та на сході України; підкреслює роль, яку в цьому можуть відігравати Міжнародний суд і справи, які перебувають в універсальній юрисдикції; вважає, що політичне та військово керівництво фактичної влади у так званих Луганській та Донецькій народних республіках слід бути піддане санкціям у рамках Глобального режиму санкцій ЄС за порушення прав людини;
20. наголошує на важливості Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні та можливості без обмежень продовжити її роботу після березня 2022 року, коли наразі очікується закінчення її мандату; рішуче засуджує дії Росії, які не дозволяють Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ виконувати свою роль, створюючи радіоперешкоди безпілотним літальним апаратам Місії та блокуючи доступ спостерігачів на окуповані території; висловлює жаль з приводу рішення Росії закрити місію спостерігачів ОБСЄ на російських контрольно-пропускних пунктах у Гуково та в Донецьку;

21. рiшуче пiдтримує зусилля України щодо притягнення до вiдповiдальностi росiйських найманцiв, якi вчинили воєннi злочини, i закликає ЄС та держави-члени ЄС посилити спiвпрацю задля цiєї мети;
22. пiдтверджує свою пiдтримку мiжнародного розслiдування обставин трагiчного збиття рейсу МН17 «Малазiйських авiалiнiй», яке може бути квалiфiковане як воєнний злочин, i знову закликає притягнути винних до вiдповiдальностi;
23. засуджує пiдписання президентом Путiним указу про спрощенi правила торгiвлi, щоб дозволити заходи щодо розширення доступу товарiв на тимчасово непiдконтрольнi уряди територiї Донецької та Луганської областей України та з них, i закликає Росiю скасувати його; пiдкреслює, що такi одностороннi заходи порушують суверенiтет i територiальну цiлiснiсть України, зокрема в питаннi митного контролю, i можуть посилити напруженiсть i подовжити статус-кво, перешкоджаючи майбутньому процесу реiнтеграцiї;
24. схвалює створення та дiяльнiсть Мiжнародної Кримської платформи; вважає її важливим iнструментом привернення уваги до теми незаконної анексiї Кримського пiвострова на мiжнародному порядку денному; схвалює потужну пiдтримку цiєї iнiцiативи з боку ЄС i закликає ЄС робити подальший внесок у розвиток цього формату консультацiй та координацiї; висловлює жаль з приводу того, що мiжнародним органiзацiям i правозахисникам досi вiдмовляють у наданнi доступу до Криму;
25. закликає росiйський народ не вiрити всюдисущiй офiцiйнiй пропагандi, яка зображає Захiд як ворогiв росiйського народу та росiйської держави; нагадує, що демократiя i свобода є загрозою лише для корумпованих росiйських елiт, а не для народу; висловлює бажання вести дiалог i будувати майбутнi вiдносини з демократичною Росiєю; нагадує, що зовнiшня i внутрiшня агресивна полiтика формату «Кремль перш за все» перетворює росiйський народ на жертву;
26. пiдтримує українську владу в її зусиллях щодо реформування краiни вiдповiдно до положень Угоди про асоцiацiю та поглибленої та всеохоплюючої зони вiльної торгiвлi; закликає iнститути ЄС пiдтримувати надiйну довгострокову перспективу вступу України до ЄС вiдповiдно до статтi 49 Договору про Європейський Союз, як i для будь-якої європейської держави; пiдкреслює, що такi зусилля необхiднi для пiдвищення стiйкостi України та ефективнiшої протидiї поточнiй i майбутнiй росiйській агресiї;
27. доручає Голови Європейського парламенту надiслати цю резолюцiю заступнику Голови Європейської комiсії / верховному представнику Європейського Союзу з питань закордонних справ i полiтики безпеки, Радi ЄС, Європейській комiсії, урядам i парламентам держав-членiв ЄС, Радi Європи, Органiзацiї з безпеки i спiвробiтництва в Європi, Президенту, Уряду та Верховнiй Радi України, Президенту, Уряду та Державнiй Думi Росiйської Федерацiї.